

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมปัจจุบันมีปัญหาที่เห็นได้ชัด ทั้งในเรื่องปัญหาด้านสุขภาพจะเพิ่มขึ้น ครอบครัวอบอุ่นลดลง ชุมชนเข้มแข็งลดลง การกระจายรายได้ไม่เป็นธรรมและประชาชนเป็นหนี้มากขึ้น คนเข้าไม่ถึงระบบการประกันสังคม สภาพแวดล้อมระบบนิเวศไม่สมดุลเพิ่มขึ้น อาชญากรรมและยาเสพติดเพิ่มขึ้น ปัญหาทุจริต ฉ้อฉล การละเมิดสิทธิมนุษยชน การขัดแย้งและความรุนแรงเพิ่มขึ้น เด็กและเยาวชนมีปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง เสพเหล้าบุหรี่ยาเสพติด ลักทรัพย์ ทำร้ายกันเพิ่มขึ้นปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าประเทศพัฒนาปานกลางระดับใกล้เคียงกับไทย โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การศึกษาและสาธารณสุขโดยเฉพาะสมรรถภาพการศึกษาของไทยมีปัญหาทั้งความไม่เสมอภาคของโอกาสในการได้รับการศึกษา และคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นจากผลการประเมินวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และอื่น ๆ ที่นักเรียนไทยสอบได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าหลายประเทศ ดังจะเห็นได้จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ โดยองค์กรทางธุรกิจระหว่างชาติ เช่น สถาบันเพื่อการพัฒนาการจัดการ (Institute for Management Development : IMD) และ World Economic Forum เน้นการใช้ดัชนีชี้วัดในเรื่องความสามารถของประเทศในการบริหารจัดการความสามารถและทักษะความชำนาญต่าง ๆ ในการปรับตัวเพื่อรับตลาดเสรี หรือเพื่อแข่งขันในระบบเศรษฐกิจโลกของประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมและประเทศตลาดเกิดใหม่หรือประเทศรายได้ปานกลาง เช่น ไทย ซึ่งส่วนหนึ่งจะวัดจากดัชนีทางด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยถูกจัดอันดับสมรรถนะหรือความสามารถในการแข่งขันอยู่กลางๆ ค่อนข้างไปทางท้าย โดยเปรียบเทียบแล้วอยู่ต่ำกว่าสิงคโปร์ เกาหลีใต้ ฮังการี และมาเลเซีย การจัดลำดับประเทศไทย โดย IMD ในปี ค.ศ. 2007 (พ.ศ. 2550) ให้ไทยอยู่อันดับที่ 33 จาก 55 ประเทศ ส่วน World economic forum จัดอันดับปี ค.ศ. 2007-2008 (พ.ศ. 2550-2551) ได้ให้ไทยอยู่อันดับที่ 28 เท่ากับปีก่อนหน้านั้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551 : ช-ณ)จากผลการประเมินดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการศึกษาคือเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิดความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรมเจตคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต คุณสมบัติของบุคคลดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง คุณภาพของประชากรยิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ซึ่งการทำให้ประชากรในชาติมีคุณภาพมีศักยภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศนั้น ต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการศึกษาจะช่วยสร้างความรู้ ความคิด

ทักษะ และเจตคติให้คนไทยได้รู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ตนอาศัย นำความรู้ความเข้าใจมาใช้แก้ปัญหาสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น (ภารดี อนันต์นาวิ, 2552 : 321) และด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาอันเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 24 ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 8,14) และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่าง ปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน (สมาน อัครภูมิ, 2549 : 12) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาที่ดีจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งนี้เพราะว่าเด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านความคิดความรู้สึก บุคลิกภาพ ความสนใจ และความถนัด ดังนั้นการศึกษามีได้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับความถนัดทางการเรียนของแต่ละบุคคล รวมทั้งองค์ประกอบที่ไม่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาด้วย เช่น สถานภาพทางสังคม บุคลิกภาพ ความสนใจ และพฤติกรรมต่างๆที่แสดงออก อันเนื่องมาจากความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อเจตคติ ความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ตลอดจนการปรับตัวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณภาพการศึกษาโดยรวมหรือโดยเฉลี่ยของทั้งประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศพัฒนาอุตสาหกรรม และประเทศส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะวัดโดยผลสัมฤทธิ์ในการสอบวิชาสำคัญของนักเรียน การประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และประยุกต์ใช้และจากการวัดผลสัมฤทธิ์ในการสอบระดับชาติในช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยเฉลี่ยทั่วประเทศพบว่า อยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยเฉพาะวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา รวมทั้งลดลงจากปีก่อน ๆ ในหลายกรณีด้วยการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า สถานศึกษา ครู นักเรียนที่ได้มาตรฐานอยู่ในเกณฑ์ที่มีสัดส่วนต่ำ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้และส่วนน้อยอยู่ในระดับปรับปรุง คุณภาพการศึกษายังมีความแตกต่างกันสูง ระหว่างสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลางในเมือง และสถานศึกษาขนาดเล็กในชนบทและชุมชนแออัดในเมือง (วิทยากร เชียงกุล, 2555 : ๘) สถานศึกษาถือว่าเป็นหน่วยงานสำคัญที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ผลของการจัดการศึกษาจะเกิดขึ้นที่สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ และมีส่วนร่วม รับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการศึกษาที่จะให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2545 : 123) เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับชั้นมีบทบาท

การศึกษา ผู้บริหารจึงควรใช้ภาวะผู้นำในการนำและพัฒนาคุณภาพการศึกษาและรู้จักเลือกวิธีการบริหารและพัฒนาคุณภาพให้เหมาะสมกับหน่วยงาน (สงบ ประเสริฐพันธ์, 2543 : 79) ในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังนั้น งานวิชาการถือเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญ เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา (กมล ภูประเสริฐ, 2545 : 6) ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นหัวหน้าสถานศึกษา จึงควรมีลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2553 อ้างถึงใน ภาวดี อนันต์นาวิ, 2552 : 268) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารยุคใหม่ จะต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ที่เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลม เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยการที่เชี่ยวชาญ และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

จากการรายงานผลการทดสอบระดับชาตินักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักทดสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ในปีการศึกษา 2555 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่ามีเพียงกลุ่มสาระสุขศึกษา เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.56 ส่วน 7 กลุ่มสาระมีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาบึงกาฬ, 2556 : <http://www.bki.ictbk.net/new/index.php>) จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำในทุกกลุ่มสาระ แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาไทยสมควรได้รับการติดตามและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 การศึกษาบทบาทผู้นำทางวิชาการจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งผลให้ทราบถึงบทบาท และความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้นำไปเป็นสารสนเทศในการบริหารจัดการ

แมคซิลแวน (Mccilvan, 1986 : 1969) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ภายใต้การฝึกอบรมประจำการเพื่อเป็นโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เครื่องมือ ที่เรียกว่า the Instructional Management Rating Scale Survey วัดความเป็นผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารผลการวิจัยพบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสามารถนิเทศงานวิชาการได้ และมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น นอกจากนี้ ซิมมอน ฮิลแมน และมอนติเมอร์ (Sammons, Hillman, and Mortimore, 1994) ได้ศึกษาองค์ประกอบกับประสิทธิผลของโรงเรียนที่ทำให้โรงเรียนบริหารประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำทางด้านวิชาชีพ มีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีสภาพแวดล้อมที่ดี มุ่งเน้นคุณภาพการเรียนการสอน มีจุดประสงค์การสอนที่ชัดเจน มีความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีระบบการเสริมแรงทางบวก มีระบบการติดตาม ความสำเร็จของผู้เรียน ส่งเสริมสิทธิและตอบสนอง ต่อความต้องการของผู้เรียน มีการร่วมมือกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

จากความสำคัญของบทบาทผู้นำทางวิชาการดังกล่าวและปัญหาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารอบด้านผลสัมฤทธิ์

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬข้อเสนอแนะบทบาทผู้นำทางวิชาการจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งจะทำได้ ข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งบทบาทผู้นำทางวิชาการจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลได้ตามเป้าหมายในการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางในการเสริมสร้างบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานวิชาการ

สมมติฐานการวิจัย

บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานวิชาการมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ขอบเขตด้านประชากร
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.1.1 ประชากร ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูหัวหน้างานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 648 คน
 - 1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูหัวหน้างานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 420 คน

1.1.3 กลุ่มเป้าหมายที่เลือกแบบเจาะจง ที่ใช้ในการสัมภาษณ์คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูหัวหน้างานวิชาการจากสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีเด่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 3 โรงเรียน จำนวน 9 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

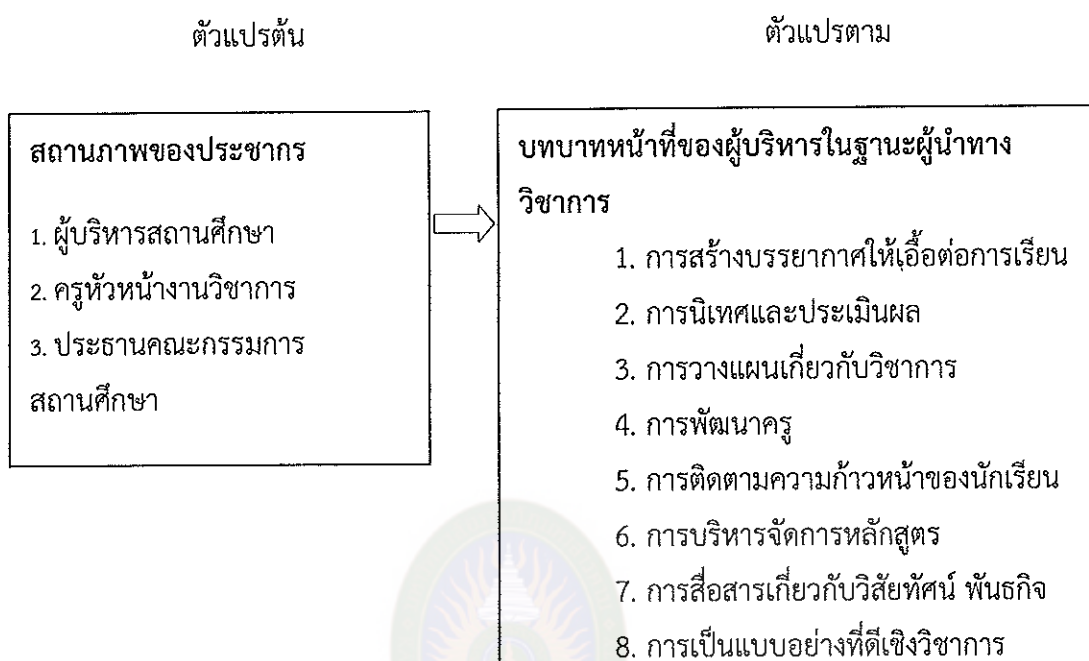
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูหัวหน้างานวิชาการ และข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างบทบาทวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และครูหัวหน้างานวิชาการ ตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการ เมื่อดูผลรวมความถี่ในการดำเนินการตามข้อข้อย่อย และบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ อ้างอิงจากฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985 : 221 – 224), เวบเบอร์ (Weber, 1989 Cited in Lashway, 2002 : 2) เฮค และคณะ (Heck and others, 1990 : 95), เชล (Chell, 1999 : 9), เดเวนเทอร์ และครูเกอร์ (Deventer and Kruger, 2002 : 247), กลิคแมน (Glickman, 1990 cited in Chell, 2001 : 11), ฮอยและฮอย (Hoy and Hoy, 2003 : 313-320), แมคแวน (McEwan, 2003 : 13), จาแซดและอัลกอซซิง (Jazzar and Algozzine, 2007 : 25), จักรพงศ์ ฤกษ์บุตร.(2547 : 32 - 34) , ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ. (2548), วีระชาติ วิชาศรี.(2549 : บทคัดย่อ) ,วิรุฬห์จิต ใบลี (2548 : 74-75), มณฑา วิญญูโสภิต (2547 : 186), จักกฤษ วงษ์ชาติ (2551 : 84), ทวี แยมดี และลูกน้ำ มากกลิ่น (2551 : 13-15),รังสิต ทรงเย็น (2551 : 103), โกศิษฐ์ เปลสรินทร์ (2552 : 45), และ เศรษฐธิยา เป็รื่องพิชญูธร (Online สืบค้นเมื่อ 2 ก.พ. 2556) สามารถเรียงลำดับการดำเนินจากความถี่มากไปหาน้อยได้ดังนี้

- 2.1 การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียน
- 2.2 การนิเทศและประเมินผล
- 2.3 การวางแผนเกี่ยวกับวิชาการ
- 2.4 การพัฒนาครู
- 2.5 การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน
- 2.6 การบริหารจัดการหลักสูตร
- 2.7 การสื่อสารเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ
- 2.8 การเป็นแบบอย่างที่ดีเชิงวิชาการ

3. ระยะเวลาของการวิจัย ใช้เวลาในการทำวิจัยครั้งนี้ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม – ธันวาคมพ.ศ. 2556

4. ขอบเขตด้านสถานที่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

จากการสังเคราะห์แนวคิดโดยดูผลรวมความถี่ในการดำเนินการตามข้อข่าย ผู้วิจัย
สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสรุปได้ว่า มีแนวคิดที่หลากหลาย และสอดคล้องกัน หรือเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน นอกจากนี้ คือ การสื่อสารเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ การวางแผนเกี่ยวกับวิชาการ และการนิเทศและประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรการพัฒนาครูการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนการเป็นแบบอย่างที่ดีเชิงวิชาการซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีอิทธิพลเหนือการทำงานของกลุ่ม จุบรวมของกิจกรรมภายในกลุ่ม เปรียบเสมือนแกนของกลุ่ม เป็นผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มสูง
2. บทบาทผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียน การนิเทศและประเมินผล การวางแผนเกี่ยวกับวิชาการ การพัฒนาครู การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน การบริหารจัดการหลักสูตรการสื่อสารเกี่ยวกับ

บรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียน การนิเทศและประเมินผล การวางแผนเกี่ยวกับวิชาการ การพัฒนาครู การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน การบริหารจัดการหลักสูตรการสื่อสารเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ การเป็นแบบอย่างที่ดีเชิงวิชาการที่แสดงออกในทางการปฏิบัติหน้าที่

2.1 การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียน หมายถึง ผู้ซึ่งจัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการใช้แหล่งเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้และการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องใช้ผลจากการทดสอบเพื่อจัดโครงการสอนพิเศษให้เหมาะสมกับนักเรียน เช่น การสอนเสริมเน้นความเป็นระเบียบเรียบร้อยปลอดภัยในสถานศึกษา

2.2 การนิเทศและประเมินผล หมายถึง กำหนดนโยบายการวัดผลประเมินผลนักเรียนอย่างชัดเจนส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูร่วมกันสร้างเครื่องมือในการวัดผล และประเมินผลกำกับดูแลให้ครูวัดผลประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริงสนับสนุนให้ครูมีการประเมินผลที่หลากหลายกำกับติดตามการวัดผล ประเมินผลของครู

2.3 การวางแผนเกี่ยวกับวิชาการ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาด้านวิชาการไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษาผู้บริหารเป็นผู้นำในการวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษาผู้บริหารร่วมมือกับคณะครูกำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจนผู้บริหารร่วมกับคณะครูกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอดำเนินการให้ครูรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนแก่ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน

2.4 การพัฒนาครู หมายถึง การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาครูวางแผนพัฒนาครูและดำเนินการตามแผนสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันสมัยอยู่เสมอสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้ครูทำผลงาน เพื่อพัฒนางาน หรือขอเลื่อนตำแหน่ง ตรวจสอบเอกสารวัดผลประเมินผล

2.5 การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง การเยี่ยมชมการสอนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู และนักเรียน เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นปัญหา พบครูเป็นรายบุคคลเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียน ให้มีการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อตรวจสอบจุดเด่นจุดด้อยทางด้านการเรียนการสอนความก้าวหน้าใช้ผลการทดสอบเพื่อการประเมิน ความก้าวหน้าจัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็วส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน

2.6 การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ศึกษาวเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกรอบหลักสูตรท้องถิ่น อบรมและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการ พัฒนาหลักสูตร กำหนดเนื้อหาของหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิด พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 วางแผนกับคณะครู ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

2.7 การสื่อสารเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ หมายถึง การจัดทำกรอบวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ ร่วมกับครู และผู้เกี่ยวข้องกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเรียน การสอนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนใช้ทักษะภาษาสื่อสารสร้างความเข้าใจด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้และผู้เกี่ยวข้อง กำหนดเป้าหมายร่วมกับครูและบุคลากรเกี่ยวกับการ เรียนการสอนจัดทำกรอบวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ ร่วมกับครู และเกี่ยวข้อง กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนใช้ทักษะ ภาษาสื่อสารสร้างความเข้าใจด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้และผู้เกี่ยวข้อง กำหนดเป้าหมายร่วมกับครูและบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนการสอน

2.8 การเป็นแบบอย่างที่ดีเชิงวิชาการ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าและพัฒนา ตนเองอยู่เสมอจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดเทคนิค ทักษะวิชาการของครู ชุมชน ท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล และองค์การส่งเสริมและ สนับสนุน การศึกษาการพัฒนาและวิจัยการศึกษาผู้บริหารเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานทางวิชาการ ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นแบบอย่างที่ดีในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาและ แก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

3. ตำแหน่ง หมายถึง ฐานะหรือสถานภาพของบุคคลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับเลือกจาก คณะกรรมการสถานศึกษาให้เป็นประธานกรรมการ

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็น ผู้อำนวยการสถานศึกษา บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา บริหารกิจการของ สถานศึกษา การวางแผน การปฏิบัติงาน การควบคุม กำกับ ดูแลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป งานอื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย

3.3 ครูหัวหน้างานวิชาการ หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ให้เป็นผู้บริหารงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีผลดี และมีประสิทธิภาพกับผู้เรียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารและคณะครูได้ทราบถึงบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2. ผู้บริหารและคณะครุฑราชถึงบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ

3. ข้อมูลสารสนเทศจากงานวิจัยนี้สามารถเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาได้ เป็นอย่างดี ในการนำไปวางแผนพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จด้วยดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY